

# Beleidsagenda Bètapartners 2017-2022



september 2017

**Agnes Kemperman  
Miranda Overbeek  
Reini Zoetemeijer  
Bart Groeneveld**

## Samenvatting

Sinds de oprichting van Bètapartners in 2004 hebben we met onze aanpak, waarin de docent en vakinhoud centraal staan, veel bereikt. Er zijn echter een aantal ontwikkelingen waarvan we voorzien dat ze van invloed zijn op ons beleid voor de komende vijf jaar, waarvan het (dreigende) lerarentekort de belangrijkste is. Voor de periode 2017-2022 blijft de hoofddoelstelling van Bètapartners:

Het toerusten van leerlingen voor het maken van een bewuste bètakeuze op basis van inhoudelijke ervaringen en inzichten en daarmee het studiesucces verhogen.

Vervolgens zijn de volgende drie beleidsdoelstellingen geformuleerd:

1. Het lerarentekort in de regio Amsterdam en Noord-Holland aanpakken en doorlopend leren stimuleren door:
  - a. Meer studenten en leerlingen enthousiast te maken voor de lerarenopleiding.
  - b. Beginnende docenten begeleiding te bieden op pedagogisch-didactisch gebied en ervaren docenten uitdaging te bieden via interessante activiteiten.
  - c. Scholen en lerarenopleidingen bij elkaar te brengen op het gebied van curriculumontwikkeling.
  - d. Het VO aan te laten sluiten bij (vak)didactisch onderzoek op de HO-instellingen dat de verbinding legt tussen de schoolpraktijk en het onderzoek.
2. Inspelen op maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen, onder andere door:
  - Aansluiting op ontwikkelingen in de maatschappij*
    - a. Het versterken van de aansluiting tussen VO, HO en arbeidsmarkt.
    - b. Aan te sluiten bij thematieken/speerpunten binnen de HO-instellingen en de gemeente Amsterdam die voor scholen relevant zijn.
    - c. Onderzoekers aan scholen te koppelen.
    - d. Talentontwikkeling van leerlingen te stimuleren.
  - Aansluiting op landelijk beleid*
    - e. Scholen te ondersteunen bij het uitvoeren / eigen maken van landelijk beleid.
    - f. Scholen te ondersteunen bij het invullen en uitvoeren van het 'professioneel statuut'.
3. De school als initiatiefnemer, onder andere door:
  - a. Een extra aanbod voor de 'Kernscholen', gericht op hun verdere onderwijsontwikkeling, waarbij de scholen zelf de thema's kiezen waarop ze met elkaar willen samenwerken.
  - b. Deelname aan Bètapartners te stimuleren voor alle scholen, en scholen als inspiratie-/hulpbron voor elkaar te laten dienen.

## **Inhoudsopgave**

Samenvatting .....	2
Inhoudsopgave .....	3
Voorwoord .....	4
Organisatiestructuur Bètapartners.....	5
Wat hebben we met onze aanpak bereikt? .....	6
Welke ontwikkelingen zijn mede bepalend voor ons beleid de komende vijf jaar? .....	8
Onze doelstellingen voor de periode 2017-2022.....	10
Uitwerking per doelstelling .....	11

## Voorwoord

Bètapartners is opgericht in 2004 naar aanleiding van een tekort aan bètastudenten in Amsterdam, zowel op de Universiteit van Amsterdam (UvA) als op de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). Vanaf het begin is er gekozen voor een ketenbenadering: het hoger onderwijs (de Hogeschool van Amsterdam en Hogeschool Inholland sloten zich ook aan) trok samen met het voortgezet onderwijs op om vakinhoud en werkwijze zo aan te passen dat leerlingen meer interesse in de bètavakken kregen. Die aanpak bleek succesvol: het aantal bètastudenten is de laatste tien jaar sterk toegenomen.

Bètapartners ontwikkelde zich ondertussen tot een platform voor kennisdeling en kennisontwikkeling op het gebied van kwalitatief sterk bètaonderwijs. Hoewel onze focus inmiddels is verschoven van het vergroten van instroom naar het verhogen van studiesucces in het hoger onderwijs, stellen we in onze aanpak onverminderd de docent<sup>1</sup> en vakinhoud centraal. Wat hebben docenten nodig om aangehaakt te blijven bij de nieuwste ontwikkelingen in hun vakgebied? Hoe verwerk je nieuwe exameneisen in je lesaanbod? Hoe zorgen we er samen voor dat leerlingen optimaal zijn voorbereid op de overgang van voortgezet onderwijs naar hoger onderwijs, op inhoud en werkwijze? Zowel via de docent als met het aanbod specifiek gericht op leerlingen stimuleren we leerlingen in het opdoen van inhoudelijke ervaringen en inzichten om ze daarmee aan te zetten tot een bewuste studiekeuze.

Ook voor de periode 2017-2022 blijft het toerusten van leerlingen voor het maken van een bewuste bètakeuze de hoofddoelstelling op onze beleidsagenda, en in onze aanpak zal nog steeds de docent centraal blijven staan. Daarnaast worden we geconfronteerd met een tekort aan bètadocenten in het voortgezet onderwijs in de regio. Een aanpak voor deze zorgwekkende ontwikkeling staat daarom voor de komende vijf jaar hoog op onze beleidsagenda.

Om (ook in de toekomst) te kunnen voldoen aan onze hoofddoelstelling is het daarnaast van belang dat we adequaat inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen in onderwijsbeleid. Tot slot is het voor het succes van ons netwerk van belang dat de deelnemende scholen zowel halen als brengen in het netwerk, en dat scholen dus zelf initiatief nemen.

In de beleidsagenda die voor u ligt, gaan we eerst in op wat we in de afgelopen jaren met onze aanpak hebben bereikt. Vervolgens geven we een overzicht van recente ontwikkelingen die van belang zijn voor het bepalen van onze koers in de komende vijf jaar. Op hoofdlijnen wordt er in deze beleidsagenda uitgewerkt wat we willen bereiken en hoe. De doelstellingen zullen concreter worden vormgegeven in een nog op te stellen plan van aanpak. Hierin worden ook de uitkomsten en inzichten meegenomen van de schoolbezoeken die vanaf mei 2017 door de Projectgroep Bètapartners worden afgelegd aan alle scholen in het netwerk.

Namens de stuurgroep Bètapartners,

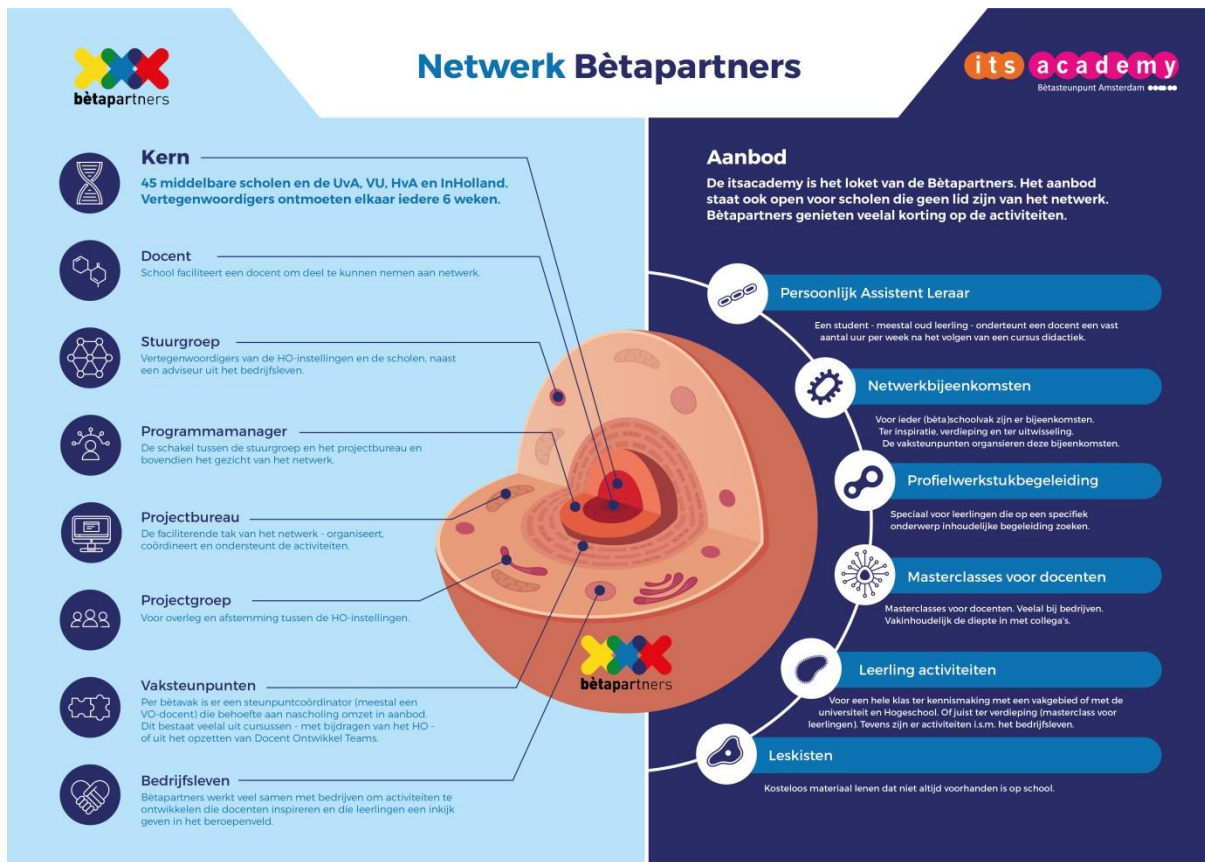
Agnes Kemperman, Programmamanager Bètapartners  
Miranda Overbeek, Projectleider Bètapartners  
Reini Zoetemeijer, Netwerkcoördinator Bètapartners (t/m 30 juni 2017)  
Bart Groeneveld, Projectmanager Outreach, Universiteit van Amsterdam

---

<sup>1</sup> Bètapartners richt zich zowel op docenten als TOA's. Overall waar in deze beleidsagenda 'docent' staat, kan daarom ook 'TOA' gelezen worden.

# Organisatiestructuur Bètapartners

Medio 2017 ziet de structuur van Bètapartners er als volgt uit:



Figuur 1: Organisatiestructuur van Bètapartners

## Wat hebben we met onze aanpak bereikt?

Dat de vier HO-instellingen (HvA, Inholland, UvA, VU) gezamenlijk met meer dan veertig partnerscholen optrekken, maakt Bètapartners tot een sterk merk. In de afgelopen jaren zijn ook de lerarenopleidingen met hun netwerken en didactische expertise beter aangehaakt bij ons netwerk, waardoor het nog sterker is geworden. Dat scholen toegevoegde waarde zien in Bètapartners is op te maken uit de toename van het aantal deelnemende VO-scholen (Figuur 2).

We werken bij Bètapartners vanuit een *bottom-up* visie. De Bètapartnersvergaderingen, waarin elke zes weken de bètacoördinatoren van de partnerscholen en vertegenwoordigers uit het hoger onderwijs samenkomen, dragen in hoge mate bij aan hoe ons aanbod zich ontwikkelt. Onze community bestaat daarnaast uit docenten, schoolleiders, onderwijs- en opleidingsdirecteuren in het HO, vakdidactici en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Het betrekken van alle lagen in een organisatie bij het bepalen van de koers, is één van de kenmerken van een *lerende organisatie*. Dit draagt bij aan het leerproces van individuele medewerkers<sup>2</sup> en verklaart zodoende mede het succes van onze professionaliseringprogramma's.

Onze activiteiten vergroten het plezier van docenten in hun werk. We organiseren diverse typen activiteiten, variërend van bijeenkomsten met een informeel karakter waarin impliciet geleerd wordt, tot docentontwikkelteams en professionele leergemeenschappen waarin wordt gewerkt aan een bruikbaar eindproduct ter verrijking van het onderwijs. Tevens is er in 2015 een TOA-netwerk van start gegaan met activiteiten speciaal voor TOA's. Onze activiteiten worden goed bezocht: in 2015-2016 namen er 6000 leerlingen en 757 docenten deel aan onze activiteiten.

Een ander belangrijk effect van onze aanpak is dat we de verbinding tussen VO en HO docenten tot stand brengen. Deelname aan onze activiteiten zorgt voor meer begrip en waardering voor elkaars werk.



Figuur 2: Aantal Bètapartnerscholen per schooljaar

<sup>2</sup> School aan Zet (2016). Een lerende organisatie. Den Haag: PBT

De waarde van onze aanpak wordt mede onderschreven door diverse onderzoeksresultaten. Een greep hieruit:

- In onderzoek van Huijskes en Klaster (2016) naar alle 51 netwerktypes in het VO vielen de VO-HO netwerken (waar Bètapartners er één van is) positief op, dankzij hun hoge bereik in de regio en hoge intensiteit van samenwerken. Uit dit onderzoek kwam Bètapartners als één van de stevigste VO-HO netwerken uit de bus<sup>3</sup>.
- Uit onderzoek van Raab et al. (2017) blijkt dat de VO-HO netwerken een significante rol spelen in de toename van het aantal havo/vwo-leerlingen dat een N-profiel kiest en de doorstroom naar het technische hoger onderwijs<sup>4</sup>.
- In 2010 is op Bètapartnerscholen de keuze van leerlingen voor een natuurprofiel met ruim 80% gestegen ten opzichte van het jaar 2000, en is regionaal de instroom in bèta-technisch hoger onderwijs met 26% gestegen (ter vergelijking: op scholen die in het landelijke Universum Programma van Platform Bèta Techniek met Jet-Net bedrijven samenwerken, was dit bijvoorbeeld respectievelijk ruim 70% en 16%)<sup>5</sup>. Dit was nodig, omdat er destijds een tekort was aan bètastudenten. De aandacht van Bètapartners is inmiddels verschoven naar een bewuste studiekeuze, en naar een zowel kwantitatief als kwalitatief hoog niveau van de instroom naar het bèta-technisch hoger onderwijs.
- In het voorjaar van 2016 vroegen wij docenten en schoolleiders, via een enquête die onderdeel uitmaakte van een landelijk onderzoek naar de VO-HO netwerken, naar hun mening over Bètapartners en ons activiteitenaanbod. De enquête werd ingevuld door 47 leden uit de Bètapartnersgemeenschap. Als positieve punten noemen de respondenten onder andere dat Bètapartners een goed georganiseerd netwerk is, dat we een interessant bijscholingsaanbod bieden, dat ze via ons netwerk goed op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen en hier betrokken bij raken, en ze noemen het waardevol om via het netwerk contact te hebben met collega's van andere scholen en onderling ervaringen uit te wisselen<sup>6</sup>.

---

<sup>3</sup> Huijskes, L., & Klaster, E. (2016). Regionale netwerken in het voortgezet onderwijs. Den Haag: B&A

<sup>4</sup> Raab, J., Knobben, J., Aufurth, L., & Kaashoek, B. (2017). Going the distance: The effects of university – secondary school collaboration on student migration. *Papers in Regional Science*, 1-19. Verkregen op 16 februari 2017, via <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/pirs.12288/full>

<sup>5</sup> Bètapartners (2009). *Sterk in de regio: Manifest Bètapartners voor bètatechniek in het voortgezet onderwijs*. Amsterdam: Bètapartners

<sup>6</sup> Resultaten enquête "Uw mening over het VO-HO netwerk/Bètasteunpunt bij u in de regio" in het kader van de peerreview VO-HO netwerken voorjaar 2016.

## Welke ontwikkelingen zijn mede bepalend voor ons beleid de komende vijf jaar?

We hebben veel bereikt met onze aanpak. Onze omgeving staat echter ook niet stil. Hieronder stippen we de ontwikkelingen aan die hun impact zullen hebben op onze werkwijze en beleid voor de periode 2017-2022.

### Landelijke inbedding

Bètapartners is één van de tien VO-HO netwerken in Nederland. De VO-HO netwerken hebben in 2013 gezamenlijk de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Stimuleren van doorlopend leren tussen VO en HO (en bedrijfsleven) en oriëntatie op studie en beroep
2. Een impuls geven aan vak- en curriculumontwikkeling in het VO
3. Bijdragen aan de professionele ontwikkeling van VO-docenten, HO-docenten, technisch onderwijsassistenten en schoolleiders

### Regionale samenwerking

Het belang van samenwerking wordt de komende jaren steeds groter. De Strategische agenda Hoger Onderwijs 2015-2025 en het Sectorakkoord VO 2014-2017 onderstrepen dat met name uit samenwerking in de regio tussen scholen en het hoger onderwijs, belangrijke winst is te behalen voor leerlingen en scholen. In het Sectorakkoord wordt benadrukt dat samenwerking in de regio belangrijk is om leerlingen voor te bereiden op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving. Er wordt op ingezet dat scholen zich meer verbinden met lokale en regionale organisaties en samenwerking intensiveren met onder meer collega-scholen in de regio (zowel VO als HO), lerarenopleidingen, bedrijfsleven en wetenschappelijke onderzoeksinstituten<sup>7</sup>.

### Loopbaanoriëntatie en -begeleiding

Minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker (OCW) benadrukken in hun kamerbrief over loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) het belang van regionale samenwerking. Ondanks dat LOB zich positief ontwikkelt, is het uitval- en switchpercentage in het HO nog gemiddeld 32%. Zij formuleren daarom de volgende drie actielijnen:

1. Deskundige LOB
2. Betere samenwerking bij de onderwijsvergangen
3. Betere informatie over beroepenveld en vervolgonderwijs

Vanaf 1 augustus 2017 wordt LOB onderdeel van het inspectiekader<sup>8</sup>.

### Talenten

In De Staat van het Onderwijs 2015/2016 constateert de Inspectie van het Onderwijs dat het Nederlandse onderwijs te veel talenten van leerlingen en studenten onbenut laat. Dit wordt deels veroorzaakt door te grote verschillen tussen scholen. Om dit te verbeteren is volgens de Inspectie een combinatie van goede leraren, schoolleiders en bestuurders essentieel, evenals een gezamenlijke visie en continue professionalisering<sup>9</sup>.

<sup>7</sup> Sectorakkoord VO 2014-2017. Verkregen op 7 februari 2017, via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2014/04/17/sectorakkoord-vo-2014-2017>

<sup>8</sup> Bussemaker, J., & Dekker, S. (2016, 28 september). Loopbaanoriëntatie en -begeleiding [Kamerbrief]. Verkregen op 24 mei 2017, via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/09/28/kamerbrief-over-loopbaanorientatie-en-loopbaanbegeleiding>

<sup>9</sup> Inspectie van het Onderwijs (2017). Onbenut talent door te grote schoolverschillen - Staat van het Onderwijs 2015/2016. Verkregen op 18 april 2017, via <https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuws/2017/04/12/boodschap-staat-van-het-onderwijs-2017>



## Lerarenregister

Met betrekking tot continue professionalisering, heeft de Eerste Kamer in februari 2017 ingestemd met de invoering van de wet 'Beroep Leraar en Lerarenregister', waarmee docenten meer ruimte en zeggenschap krijgen over de uitoefening van hun beroep.<sup>10</sup> Via het verplichte beroepsregister en vierjaarlijkse herregistratie, laten docenten aan elkaar en aan de samenleving zien dat ze bevoegd zijn en hun bekwaamheid onderhouden. Vanaf 1 augustus 2019 moeten alle docenten (en op termijn waarschijnlijk ook technisch onderwijsassistenten) hun professionaliseringsactiviteiten bijhouden in het beroepsregister. Ook moet elke school in een *professioneel statuut* afspraken vastleggen tussen docenten en schoolleiding over professionaliseringsactiviteiten voor docenten. Vanaf 2027 is het beroepsregister volledig van kracht: docenten die dan niet aan de herregistratiecriteria (opgesteld door docenten zelf) voldoen, mogen niet meer voor de klas staan.

## Lerarentekort

In 2017 is er in het voortgezet onderwijs een lerarentekort van 500 fte in de bètavakken en vreemde talen, dat zich concentreert in bepaalde regio's, met name in Amsterdam. De tekorten in deze vakken zullen de komende jaren verder toenemen. Volgens de voorspelling loopt het tekort op tot 800 fte in 2020 en 1200 fte in 2025. De bewindslieden van OCW stuurden op 24 februari 2017 een 'plan van aanpak lerarentekort' naar de Tweede Kamer, waarin vijf oplossingsrichtingen worden voorgesteld die verder uitgewerkt moeten worden door sociale partners, lerarenopleidingen en regionale partners<sup>11</sup>:

- 1) De in-, door- en uitstroom van de lerarenopleidingen verhogen
- 2) De zij-instroom bevorderen
- 3) Behoud van leraren
- 4) Activeren van 'stille reserve' (mensen met lerarenbevoegdheid die niet meer in het onderwijs werkzaam zijn)
- 5) Beloning- en carrièreperspectief verbeteren

---

<sup>10</sup> Onderwijscoöperatie (2017). Nieuwsbriefspecial Wet Beroep Leraar en Lerarenregister. Verkregen op 10 maart 2017, via <http://oc.m14.mailplus.nl/archief/mailling-314288909.html>

<sup>11</sup> VO-raad (2017). Plan van aanpak lerarentekort goed vertrekpunt. Verkregen op 26 april 2017, via <https://www.vo-raad.nl/nieuws/plan-van-aanpak-ocw-goed-vertrekpunt-voor-terugdringen-lerarentekort>

## **Onze doelstellingen voor de periode 2017-2022**

Op basis van onze ervaringen van de afgelopen jaren en de ontwikkelingen die in de vorige hoofdstukken beschreven zijn, hebben we onze beleidsdoelstellingen voor de periode 2017-2022 geformuleerd. Onze hoofddoelstelling is:

### **Het toerusten van leerlingen voor het maken van een bewuste bètakeuze op basis van inhoudelijke ervaringen en inzichten, en daarmee het studiesucces verhogen.**

Dit blijven we doen door:

- Vakinhoudelijke en vakdidactische professionalisering en nascholing van huidige en toekomstige bètadocenten, in hun rol als voorbeeld en begeleider bij de bewuste studiekeuze van leerlingen.
- Aanbod van activiteiten en middelen die leerlingen helpen bij het maken van een bewuste studiekeuze.
- De bètaoriëntatie van schoolleiders bevorderen, zodat zij vanuit hun managementrol voorwaarden scheppen waaronder kwaliteitsverhoging van bètaonderwijs mogelijk is.
- Het delen van wetenschappelijk onderzoek dat kennis over de eigenschappen van goed bètaonderwijs vergroot.
- Het onderhouden van een duurzaam netwerk waarin VO, HO en bedrijfsleven samenwerken.

Om succesvol te kunnen blijven in onze aanpak, hebben we in samenspraak met de stuurgroep de volgende drie beleidsdoelstellingen geformuleerd:

#### **1. Het lerarentekort in de regio Amsterdam en Noord-Holland aanpakken en doorlopend leren stimuleren**

Goed opgeleide, enthousiaste en betrokken docenten zijn noodzakelijk voor het waarborgen van kwalitatief hoogwaardig bètaonderwijs. Mede daarom baart het lerarentekort ons zorgen. Het aantrekken en doorlopend enthousiasmeren en uitdagen van gekwalificeerde bètadocenten is daarom een belangrijk speerpunt van ons beleid voor de komende jaren.

Op basis van onze ervaringen betekent dat dat de docent:

- Actuele kennis heeft van diens vakgebied/discipline
- Extra vakinhoudelijke bagage heeft om boven de stof te staan
- Pedagogisch didactisch bekwaam is en zich daarin ook ontwikkelt
- In staat is onderwijsonderzoek te doen in de eigen praktijk en hierin gefaciliteerd wordt
- De kans krijgt zijn/haar enthousiasme uit te dragen aan collega's

Om deze doelstelling te bereiken, wil Bètapartners het lerarenberoep aantrekkelijker maken in de regio, in samenwerking met de lerarenopleidingen. Bètapartners heeft hierin vooral een katalyserende rol: verbindingen leggen en partijen samenbrengen om processen op gang te brengen.

#### **2. Inspelen op maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen**

Om leerlingen en studenten optimaal voor te bereiden op de arbeidsmarkt tegen de tijd van hun afstuderen en snel veranderende ontwikkelingen in de maatschappij, is het belangrijk dat scholen en HO-instellingen met één been in de maatschappij en praktijk van het beroepenveld staan. Speerpunt van Bètapartners is om scholen en HO-instellingen hierin te ondersteunen.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs die voor een groot deel landelijk gestuurd of bepaald worden. Waar deze relevant zijn voor het aanbieden van kwalitatief hoogwaardig bètaonderwijs, wil Bètapartners scholen en schoolleiders helpen in het snel eigen maken van nieuwe en veranderende regelgeving, beschikbare projectsubsidies en speerpunten in landelijk onderwijsbeleid.

#### **3. De school als initiatiefnemer**

Bètapartners wil de onderwijskwaliteit in de regio verhogen, en stimuleert daarom alle scholen om deel te nemen aan het netwerk. Voor het functioneren van ons netwerk is het van belang dat deelnemende scholen zowel halen als brengen, en dat scholen dus zelf initiatief nemen. Maar niet alle scholen hebben hiervoor dezelfde capaciteit. Bètapartners wil de verschillende groepen passend bedienen, op een manier die elke school aanmoedigt om het initiatief te nemen waar school én netwerk bij gebaat zijn.

## Uitwerking per doelstelling

In dit hoofdstuk worden de beleidsdoelstellingen van Bètapartners op hoofdlijnen uitgewerkt: wat willen we bereiken en hoe? Samenwerking met de lerarenopleidingen is hierbij een belangrijk onderdeel. Hoe we de doelstellingen (meer) concreet vorm gaan geven, zal nader beschreven worden in een plan van aanpak.

### **Doelstelling: Het lerarentekort in de regio Amsterdam en Noord-Holland aanpakken en doorlopend leren stimuleren**

Concreet wil Bètapartners inzetten op:

- Het opleiden van voldoende goede (eerste- en tweedegraads) bètadocenten. Om meer studenten en leerlingen enthousiast te maken voor de lerarenopleiding, wil Bètapartners:
  - De Persoonlijk Assistenten van de Leraar (PAL's) terugbrengen en inbedden in de lerarenopleiding, om meer studenten kennis te laten maken met de onderwijspraktijk. PAL's krijgen van de lerarenopleiding een korte pedagogisch-didactische training en ondersteunen vervolgens docenten in het voortgezet onderwijs bij een deel van hun taken. Op deze manier maken PAL's kennis met het docentschap en doen ervaring op in het voortgezet onderwijs. De scholen betalen voor de door hen ingehuurde PAL's; Bètapartners zorgt voor de koppeling tussen PAL's en scholen.
  - In samenwerking met de lerarenopleiding een minor aanbieden voor bachelorstudenten die de lerarenopleiding volgen. De minor zou bijvoorbeeld de volgende onderdelen, die het beroep van een docent aantrekkelijker maken, kunnen bevatten (uitgaande van 30 EC's):
    - Nascholingen per vakgebied ingebed in flexibele onderwijsmodules;
    - Verdiepende overkoepelende thema's, zoals differentiatie, excellentie en e-learning;
    - Bedrijfsstage van 2 maanden;
    - Onderwijs ontwikkelen in DOT's samen met docenten.Bètapartners zal enkele aspecten uit de minor faciliteren, zoals de bedrijfsstage en DOT's.
  - Activiteiten voor leerlingen organiseren om ze te laten ontdekken of zij geïnteresseerd zijn in een beroep als docent. Binnen scholen mentorprojecten (leerlingen begeleiden leerlingen) en deelname van leerlingen aan educatieve projecten in de regio stimuleren.
  - Mogelijkheden bieden aan potentiële zij-instromers uit het bedrijfsleven om mee te lopen in het onderwijs en zo kennis te maken met het docentenberoep.
  - Bijstaan van lerarenopleidingen in problemen waar zij tegenaan lopen, zoals toelating en studierendement, bijvoorbeeld via onze connecties met scholen en bedrijven.
- Het enthousiasmeren van goede (eerste- en tweedegraads) bètadocenten. Daartoe is het van belang om onderscheid te maken tussen twee doelgroepen:
  - Beginnende docenten: Uit onderzoek blijkt dat deze groep docenten vooral begeleiding nodig heeft op pedagogisch-didactisch gebied. Docenten in de inductiefase formuleren vakinhoudelijke en -didactische leerdoelen over klassenmanagement, curriculum en instructie, en zichzelf als professional<sup>12</sup>. Het is fijn als beginnende docenten een netwerk (zoals Bètapartners) hebben waar ze op terug kunnen vallen. Er kunnen bijvoorbeeld peerreviewgroepjes gevormd worden, waar ook ervaren docenten zitting in hebben. Op deze manier leren ervaren docenten van beginnende docenten die meer op nieuwe onderwijsvormen zijn gericht, en leren beginnende docenten van de expertise van ervaren docenten. In een aanbod voor beginnende docenten kan aangesloten worden bij reeds bestaande programma's in de regio, zoals *Frisse Start* van de lerarenopleidingen, en begeleiding die scholen zelf organiseren.
  - Ervaren docenten: Voor deze groep docenten is het van belang om het docentenberoep uitdagend te houden. Uit onderzoek blijkt dat ervaren docenten (met meer dan zeven jaar ervaring) vakinhoudelijke- en -didactische leerdoelen formuleren over effectief lesgeven, extra-curriculaire taken en educatieve technologieën in de klas<sup>12</sup>. Het is noodzakelijk dat scholen in het HRM-beleid tijd vrijmaken voor docenten om bijvoorbeeld inhoudelijke cursussen of masterclasses te volgen, bedrijfsstages te lopen, lesmateriaal te ontwikkelen, les te geven op de lerarenopleiding en/of

---

<sup>12</sup> Louws, M.L. (2016). Professional learning: what teachers want to learn (proefschrift, ICLON).

onderzoek te doen. Bètapartners wil de schoolleiding daartoe stimuleren, en organiseert inhoudelijke interessante activiteiten.

- Bètapartners voorziet (onder andere via de vaksteunpunten) in vakinhoudelijke activiteiten, variërend van activiteiten waarbij docenten geënthousiasmeerd worden (zoals masterclasses bij bedrijven of vakbijeenkomsten) tot cursussen of activiteiten waarbij docenten actief samenwerken aan vakontwikkeling (zoals lesson studies of DOT's/PLG's bestaande uit HO-docenten, VO-docenten en bedrijfsleven). Hierbij is samenwerking tussen de lerarenopleiding (voor de vakdidactiek), de HO-bètafaculteiten (voor de vakinhoud), de SLO en het bedrijfsleven van belang.
  - Bètapartners biedt een aantal docenten de mogelijkheid om op de universiteit te werken in de rol van vaksteunpuntcoördinator.
  - Verder heeft Bètapartners een katalyserende rol, bijvoorbeeld via hun contacten met bedrijven en onderzoeksgroepen.
- Het bij elkaar brengen van scholen en lerarenopleidingen op het gebied van curriculum-ontwikkeling. Het eigenaarschap van curriculumontwikkeling ligt bij de docent, en gebeurt op school. Het zou goed zijn om meer inzicht te krijgen in dit mechanisme, bijvoorbeeld door er casestudies op scholen naar te doen of via een PLG. Hierin kan Bètapartners zich richten op de vakinhoudelijke component van curriculumontwikkeling en de lerarenopleiding op de vakdidactische component.
  - Het VO laten aansluiten bij (vak)didactisch onderzoek op de HO-instellingen dat de verbinding legt tussen de schoolpraktijk en het onderzoek, zoals activerende biologiedidactiek en het lectoraat 'Didactiek van de Bètavakken'.

### **Doelstelling: Inspelen op maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen**

Bij het inspelen op maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen, bedoelen we zowel ontwikkelingen in de maatschappij als landelijk beleid.

Met betrekking tot ontwikkelingen in de maatschappij, wil Bètapartners inzetten op:

- Het versterken van de aansluiting tussen VO, HO en arbeidsmarkt, zodat leerlingen beter voorbereid worden op hun vervolgstudie en beroep. Bijvoorbeeld door op scholen maatwerkdiploma's aan te bieden met aanvullingen vanuit het HO, of door leerlingen voor te bereiden op beroepen die we nog niet kennen. Hierin gaan we ook de samenwerking met het bedrijfsleven aan, zodat ontwikkelingen binnen bedrijven, evenals (bestaande) beroepsmogelijkheden, de klas in komen. Bijvoorbeeld via de succesvolle Collegetours waarbij docenten met bedrijven programma's voor hun leerlingen ontwikkelen.
- Thematieken/speerpunten binnen de deelnemende HO-instellingen die voor scholen relevant zijn. In Holland heeft bijvoorbeeld 'gezonde samenleving' als speerpunt; daar kunnen dan activiteiten voor leerlingen en docenten aan opgehangen worden. Bij voorkeur sluiten we ook aan bij speerpunten van Amsterdam, zoals creatieve industrie en duurzaamheid.
- Het koppelen van onderzoekers aan (partner)scholen, bijvoorbeeld via DOT's en PLG's. Als schakel tussen hoger en voortgezet onderwijs kan Bètapartners onderzoekers hiermee bijstaan in hun valorisatieopdracht, en kan hen helpen om de vertaalslag naar doelgroepen in het voortgezet onderwijs te maken. Hierin willen we samenwerken met Innovation Exchange Amsterdam (IXA), het valorisatiecentrum van AMC, HvA, UvA, VU en VUmc.
- Het stimuleren van talentontwikkeling van leerlingen. Bijvoorbeeld op deze manieren:
  - Innovatieve/creatieve denkwijzen (21<sup>e</sup> eeuwse vaardigheden) bij leerlingen stimuleren in combinatie met vakinhoud. Dit in samenwerking met bedrijven, omdat daar interdisciplinair gewerkt wordt en omdat er vanuit scholen vraag is naar praktijkvoorbeelden en samenwerking met bedrijven. Bedrijven hebben vragen/casussen waar leerlingen creatief mee aan de slag kunnen, bijvoorbeeld in het kader van het profielwerkstuk. Bètapartners zou dit – in samenwerking met Jet-Net en de Technasia, waar dit al gebeurt – kunnen realiseren. In de lerarenopleiding kan er ook aandacht besteed worden aan deze werkwijze, om jonge mensen aan te spreken.
  - Leerlingen de mogelijkheid bieden om vakken aan de universiteit en hogeschool te volgen voor studiepunten. Dit stimuleert niet alleen hun talentontwikkeling, maar helpt leerlingen ook bij hun bewuste studiekeuze. Dit is al mogelijk via contract- of

aanschuifonderwijs, maar hier zouden we voor Bètapartnerscholen een korting kunnen bedingen.

- Het aanbieden van een scholingsprogramma voor docenten, dat toegespitst is op succesvol studeren in een bètaopleiding aan de universiteit of hogeschool. Hiermee krijgen docenten de tools om hun leerlingen cognitief en metacognitief toe te rusten voor een opleiding in het exacte spectrum.

Met betrekking tot landelijk beleid, wil Bètapartners inzetten op:

- Het ondersteunen van scholen bij het uitvoeren en eigen maken van landelijk beleid, zoals Onderwijs2032 (en het vervolg Curriculum.nu): de curriculumherziening, die de Tweede Kamer in april 2017 besloten heeft door te zetten, om het onderwijs aan te laten sluiten bij de snel veranderende samenleving waar scholen hun leerlingen op moeten voorbereiden.
- Het ondersteunen van scholen bij het invullen en uitvoeren van het 'professioneel statuut', waarin scholen afspraken tussen docenten en schoolleiding met betrekking tot professionaliseringsactiviteiten moeten vastleggen. Bètapartners kan activiteiten aanbieden waarmee scholen hun professionele ruimte kunnen invullen, waarbij de bètafaculteiten van het HO vakinhoud kunnen bieden, de lerarenopleiding vakdidactiek en (Jet-Net) bedrijven contextrijke leeromgevingen.

### **Doelstelling: De school als initiatiefnemer**

Binnen het Bètapartners netwerk zijn drie groepen gebruikers te onderscheiden: scholen die geen lid zijn maar wel af en toe gebruik maken van het aanbod, Bètapartnerscholen die gebruik maken van het aanbod en voorloper Bètapartnerscholen (*Kernscholen*) die maximaal gebruik maken van het aanbod. Daarnaast zijn er in het algemeen zowel goed als minder goed presterende scholen te onderscheiden. Bètapartners wil alle scholen de kans geven om aan te haken bij Bètapartners, en de verschillende groepen passend bedienen. Specifiek wil Bètapartners inzetten op:

- Een extra aanbod voor de Kernscholen, gericht op hun verdere onderwijsontwikkeling op school. De Kernscholen kiezen zelf de thema's waarop ze met elkaar willen samenwerken. Er worden PLG's gevormd van docenten van verschillende Kernscholen die samenwerken en ontwikkelen en/of onderzoek doen op de specifieke thematieken. Bètapartners stimuleert de docent- en schoolontwikkeling, en zet scholen steeds meer aan om het heft in eigen handen te nemen.
- Bijdragen aan het verhogen van de onderwijskwaliteit in de regio. Dit houdt in dat we deelname aan Bètapartners stimuleren voor alle scholen, en dat we zowel goed als minder goed presterende scholen helpen bij hun ontwikkeling. We gaan hierbij uit van de *growth mindset*<sup>13</sup>: capaciteiten kun je ontwikkelen en van feedback kun je leren.
  - Scholen ontwikkelen en delen bij Bètapartners samen kennis, en ontwikkelen zo meer expertise.
  - Goed presterende scholen binnen het Bètapartners netwerk kunnen best practices delen en als inspiratie- of hulpbron dienen voor andere scholen.
  - De ontwikkeling van minder goed presterende scholen naar goede scholen zou onderzocht kunnen worden, om in kaart te brengen wat werkt.

---

<sup>13</sup> <https://www.mindsetworks.com/science/>